

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

VÄGLEDNING

Att informera allmänheten enligt Sevesolagen

Vägledningen vänder sig till
kommuner, verksamhetsutövare
och tillsynsmyndigheter

Att informera allmänheten enligt Sevesolagen

© Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)
Enhet: Enheten för hantering av industriella risker

Foto omslag: Kicki Nilsson/Icon Photography

Tryck: DanagårdLiTHO
Produktion: Advant

Publikationsnummer: MSB1858 - december 2021
ISBN: 78-91-7927-197-8

Innehåll

Inledning	4
Syfte	5
Avgränsning	5
1. Skyldigheter	6
Skyldigheter enligt Sevesolagstiftningen	7
Verksamhetsutövarens skyldigheter	7
Kommunens skyldigheter	8
2. Informationens innehåll	11
Information enligt Sevesoförordningens bilaga 4	13
DEL 1 – Verksamheter på lägre och högre kravnivå	13
DEL 2 – Verksamheter på högre kravnivå	17
3. Att informera om risker	20

Inledning

Industrin spelar en viktig roll i svenskt näringsliv, men de kan även medföra risker för människors hälsa och miljön. Inom många industrier hanteras stora mängder kemiska produkter och farliga ämnen. Detta i kombination med den mänskliga faktorn kan leda till allvarliga kemikalieolyckor i form av kemikalieutsläpp, brand och explosioner.

Sevesolagen¹ föreskriver att alla verksamhetsutövare som omfattas av lagstiftningen ska förebygga riskerna för allvarliga kemikalieolyckor. Därutöver gäller att om en allvarlig kemikalieolycka inträffar är verksamhetsutövaren skyldig att begränsa följderna av denna.

Det som avgör om en verksamhet omfattas av Sevesolagstiftningens bestämmelser² är gränsmängderna för farliga ämnen enligt bilaga 1 till Sevesoförordningen.

Olyckor kan inträffa vid alla industrier trots verksamheternas ansträngningar att förebygga och hantera risker och faror vid verksamheten.

Det är därför viktigt att allmänheten det vill säga de människor som bor och vistas i närheten av industrier som hanterar kemiska produkter och farliga ämnen vet vilka risker som finns vid verksamheten och vad de ska göra om en olycka inträffar. Risker för skador på allmänheten minskar om allmänheten är välinformerad. Behovet av information har uppmärksamats både internationellt och nationellt genom såväl EU-direktiv som i svensk lagstiftning.

För verksamheter som omfattas av Sevesolagstiftningen s.k. Sevesoverksamheter ska kommunen där en verksamhet är lokaliserad se till att allmänheten får tillgång till aktuell information om verksamheterna.³

Länsstyrelsen är operativ tillsynsmyndighet med uppgiften att säkerställa att verksamhetsutövarna följer Sevesolagstiftningens bestämmelser. Det innebär även att länsstyrelsen ska följa upp att kommunen fullgör sina skyldigheter gällande information till allmänheten. Kommunen ska ordna så att informationen till allmänheten för alla verksamheter går att nå via kommunens hemsida samt att informationen aktivt lämnas till allmänheten för de verksamheter som omfattas av den högre kravnivån enligt Sevesolagstiftningen.

1. 6 § Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Sevesolagen)

2. Sevesolagstiftningen omfattas av:

Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Sevesolagen)

Förordning (2015:236) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Sevesoförordningen) samt

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2015:8) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Förordning (2016:986) om avgifter för tillsyn av åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

3. 14 § Sevesolagen

När information om risker och skydd lämnas till allmänheten uppfattar, värde-
rar och reagerar människor olika inför olika typer av risker samt upplysningar
om hur de kan påverkas. Riskkommunikation innebär att ge information och
kunskap om kända faror och risker, vilka konsekvenser de kan medföra för
allmänheten och samhället samt hur allmänheten, ansvariga myndigheter och
andra aktörer kan förbereda sig för att minimera konsekvenserna från allvarliga
kemikalieolyckor. Riskkommunikation och att informera om risker beskrivs
mer i vägledningens avsnitt 3.

Syfte

Vägledningen vänder sig till kommuner, verksamhetsutövare och tillsynsmyndigheter.

Syftet med denna vägledning är att utifrån Sevesolagstiftningens bestämmelser
ge kommuner och verksamhetsutövare vägledning i vilka upplysningar som
informationen till allmänheten ska innehålla. Syftet är även att ge stöd i arbetet
med att ta fram erforderligt underlag om verksamheten som ska ligga till grund
för informationen till allmänheten samt vid kommunicering till allmänheten
enligt kraven i Sevesolagstiftningen.

Vägledningen är även avsedd att vara ett stöd vid tillsynsmyndighetens tillsyn,
granskning och uppföljning av information till allmänheten.

Avgränsning

Grunden för vägledningen är bestämmelserna i Sevesolagstiftningen. Om det
skulle förekomma någon avvikelse är det alltid författningarnas text som gäller.
Vid hänvisningar rekommenderar Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
(MSB) att dessa sker till föreskrifternas paragrafer och inte till vägledningens sidor.

Vägledningen speglar MSB:s syn utifrån det rättsläge som gäller när vägledningen
ges ut.

Riskkommunikation är viktigt även vid planering och i olika tillståndsprocesser
för att allmänheten ska kunna vara delaktig i beslut. Vägledningen tar dock inte
upp skyldigheter enligt annan lagstiftning som handlar om att informera och
tillgängliggöra information för allmänheten.

Skyldigheten att informera allmänheten vid en riskanläggning enligt förord-
ningen om utvinningsavfall⁴ har stora likheter med skyldigheterna för en
verksamhet på den högre kravnivån enligt Sevesolagstiftningen. Vad informa-
tionen ska innehålla för upplysningar gällande riskanläggningar framgår av 77
§ punkterna 1 – 11 i förordningen om utvinningsavfall. Något mer kring detta
kommer dock inte att beröras i denna vägledning.

4. 77 § Förordning (2013:319) om utvinningsavfall

1. Skyldigheter

Sevesolagstiftningen tillämpas på verksamheter⁵ där farliga ämnen förekommer eller kan förekomma i stora kvantiteter vid ett och samma tillfälle. För vissa angivna ämnen som är mycket giftiga eller cancerframkallande behöver det inte vara så stora kvantiteter för att de ska omfattas av lagstiftningen. Verksamheter som omfattas av Sevesolagstiftningen s.k. Sevesoverksamheter delas in i högre respektive lägre kravnivå, beroende på vilka kvantiteter farliga ämnen som förekommer eller kan förekomma vid verksamheten.

När en industri omfattas av Sevesolagstiftningen, har allmänheten rätt att få information om vilka risker som finns vid verksamheten, vilka säkerhetsåtgärder som verksamhetsutövaren⁶ kommer att vidta och hur allmänheten ska agera vid en olycka.

Sevesolagstiftningen föreskriver om kommunens skyldighet att informera allmänheten, vilken information som allmänheten ska få tillgång till samt vilken information som ska lämnas till allmänheten. Såväl kommuner som verksamhetsutövare har skyldigheter vilket innebär att samtliga Sevesoverksamheter på såväl lägre som högre kravnivån omfattas. Vilka upplysningar som informationen ska innehålla återkommer vi till i avsnitt 2 i denna vägledning.

Skyldigheter gällande information till allmänheten regleras i

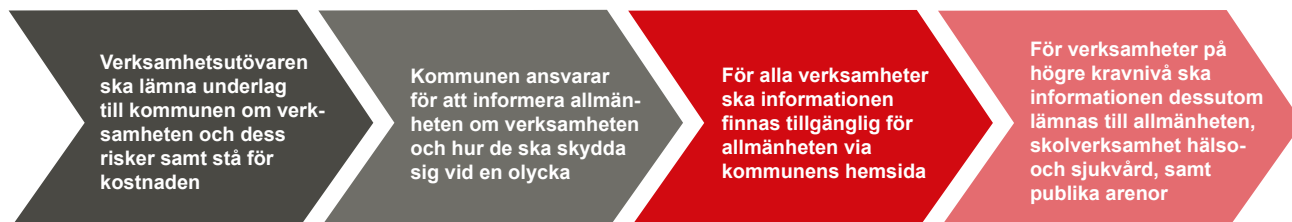
- 14 § lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Sevesolagen).
- 11-12 §§ samt bilaga 4 i förordningen 2015:236 om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Sevesoförordningen).
- 7-8 §§ Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2015:8) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

5. Definition av verksamhet enligt 2 § Sevesolagen. Med verksamhet avses hela det område som står under en verksamhetsutövares ledning eller kontroll eller flera verksamhetsutövares gemensamma ledning eller kontroll och där det finns farliga ämnen vid en eller flera anläggningar, inbegripet såväl det geografiska området som gemensamma eller därtill hörande infrastrukturer eller aktiviteter.

6. Definition av verksamhetsutövare enligt 2 § Sevesolagen: Med verksamhetsutövare avses varje fysisk eller juridisk person som driver eller innehar en verksamhet eller anläggning eller som på annat sätt har rätt att fatta avgörande ekonomiska eller andra beslut om verksamhetens eller anläggningens tekniska drift. Om flera verksamheter med en gemensam ägare är samlokaliserade, ska dessa anses som en enda verksamhet och den gemensamma ägaren som verksamhetsutövare.

Skyldigheter enligt Sevesolagstiftningen

Kommunen och verksamhetsutövarna har ett gemensamt ansvar för att allmänheten ska få information om verksamheterna, om riskerna och vad allmänheten ska göra i händelse av en allvarlig kemikalieolycka. Det är kommunen som har ansvaret för att informera allmänheten och verksamhetsutövaren har ansvaret att ge kommunen det underlag som behövs samt stå för kostnaden.

Figur 1. Figuren illustrerar hur informationen om Sevesoverksamheten lämnas av verksamhetsutövaren till kommunen som ansvarar för att informationen finns tillgänglig via kommunens hemsida samt lämnas till allmänheten. Om ett kommunalförbund har hand om kommunens räddningstjänst ska informationen kunna nås via såväl förbundets som medlemskommunernas hemsidor.

Verksamhetsutövarens skyldigheter

Det är verksamhetsutövaren som har ansvaret för att lämna aktuell information om verksamheten till kommunen. Det innebär att varje verksamhetsutövare ska ta fram information om sin verksamhet och lämna informationen till den kommun där verksamheten är lokaliserad.

Verksamhetsutövaren har skyldigheter enligt Sevesolagstiftningen att upprätta flera olika typer av handlingar. Vilka handlingar det är beror på om verksamheten omfattas av den lägre eller högre kravnivån enligt Sevesolagstiftningen. Underlag till information till allmänheten hämtar verksamhetsutövaren vanligtvis från bland annat verksamhetens anmälan⁷, handlingsprogram och säkerhetsledningssystem⁸, säkerhetsrapport⁹ och den interna planen för räddningsinsatser¹⁰.

Verksamhetsutövaren bör vara uppmärksam på att informationen till allmänheten inte innehåller sådan information som av säkerhetsskäl inte bör vara allmänt tillgänglig.

Det är viktigt att notera att det är verksamhetsutövaren som ska svara för kostnaderna för information som aktivt lämnas d.v.s. den information som ska lämnas till allmänheten samt till hälso- och sjukvård, skolverksamhet eller annan aktivitet som besöks av allmänheten. Med kostnad avses alla kostnader i samband med framtagande och distribution av informationen.¹¹

7. 7 § Sevesolagen samt 4-6 §§ Sevesoförordningen

8. 8 § Sevesolagen samt 7-8 §§ Sevesoförordningen

9. 10 § Sevesolagen samt 9 § Sevesoförordningen

10. 12 § Sevesolagen samt 10 § Sevesoförordningen

11. Prop. 2014/15:60 Genomförande av Seveso III-direktivet s.63

Om en verksamhetsutövare inte gör det som den är skyldig till enligt Sevesolagstiftningen eller tillsynsmyndighetens föreläggande, får myndigheten vidta åtgärden på verksamhetens bekostnad.¹²

Kommunens skyldigheter

Skyldigheter som gäller för samtliga Sevesoverksamheter

Varje kommun som inom sitt geografiska område har Sevesoverksamheter har det utpekade ansvaret för att se till att allmänheten får tillgång till aktuell information om de verksamheter som omfattas av Sevesolagen. Det innebär att kommunen har ansvar för att informera allmänheten om samtliga Sevesoverksamheter som finns i kommunen.¹³

- Allmänheten ska kunna nå och ta del av informationen via kommunens hemsida.
- Om kommunen har organiserat räddningstjänsten i ett kommunalförbund ska allmänheten kunna nå informationen via såväl förbundets som medlemskommunernas hemsidor.¹⁴

Kommunen bör därutöver ha en beredskap för att kunna kommunicera med allmänheten och svara på frågor om en allvarlig kemikalieolycka inträffar. Med allmänheten avses här, de personer som löper risk att på något sätt beröras eller påverkas i händelse av att en allvarlig kemikalieolycka (utsläpp, brand och explosion) inträffar.

Informationen ska vara tillgänglig för alla människor oavsett deras ålder, etniska tillhörighet, härkomst, om de är sjuka eller har någon funktionsvariation etc.

Med platser där allmänheten kan vistas avses i denna vägledning skolverksamhet, hälso- och sjukvård, andra aktiviteter som besöks av allmänheten exempelvis shoppingcentrum och idrottsarenor samt fritidsaktiviteter som exempelvis camping och friluftsliv. Det kan även handla om tillfälliga aktiviteter där många människor samlas som exempelvis marknader, karnevaler, demonstrationer, bil-cruising m.m. Det kan vara viktig information för de som är ansvariga för de olika aktiviteterna.

Informationen ska upplysa allmänheten om vilka farliga ämnen som hanteras vid varje Sevesoverksamhet och uppgifter om deras viktigaste farliga egenskaper. Informationen ska även innehålla en enkel redogörelse av aktiviteterna vid verksamheten. Därutöver ska informationen innehålla upplysningar om hur den berörda allmänheten kommer att varnas och hur den bör agera om en allvarlig kemikalieolycka inträffar.

12. 23 § Sevesolagen

13. 14 § Sevesolagen

14. 7 § Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2015:8) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

Informationen ska vara aktuell och ses över och uppdateras när väsentliga förändringar genomförs som kan påverka riskbilden vid verksamheten.

Förändringarna kan exempelvis vara ändring av mängden eller typ av farliga ämnen, anläggningar eller hantering inom verksamheten som förändrar riskbilden. Samhällsutveckling och förändringar i omgivningen kan också påverka riskbilden.

De upplysningar som informationen ska innehålla regleras i bilaga 4 till Sevesoförordningen. Del 1 i bilaga 4 till Sevesoförordningen gäller för samtliga Sevesoverksamheter.

Ytterligare skyldigheter som gäller för Sevesoverksamheter på högre kravnivå

För Sevesoverksamheter på den högre kravnivån ska informationen innehålla upplysningar enligt del 1 och del 2 i bilaga 4 i Sevesoförordningen.

Därutöver gäller att informationen regelbundet och utan att allmänheten behöver begära ut den, aktivt lämnas till allmänheten. Informationen ska samtidigt lämnas till de som bedriver hälso- och sjukvård, skolverksamhet eller annan aktivitet¹⁵ som besöks av allmänheten, om området där aktiviteten bedrivs kan beröras eller påverkas av en allvarlig kemikalieolycka.¹⁶

Informationen för verksamheter på den högre kravnivån ska innehålla fler uppgifter än för verksamheter på den lägre kravnivån. Den ska bland annat innehålla allmänna uppgifter om risk för allvarliga kemikalieolyckor och konsekvenser för människors hälsa och miljön. Den ska även innehålla information som sammanfattar vilka säkerhetsåtgärder som verksamhetsutövaren kommer att vidta för att hantera riskerna vid verksamheten samt hur de personer som löper risk att påverkas ska handla om en olycka inträffar.

Information ska aktivt lämnas till allmänheten minst vart femte år och hållas aktuell och tillgänglig däremellan. Information ska också ges när väsentliga förändringar har genomförts vid en verksamhet. I vissa områden kan det finnas behov av kortare intervall mellan informationsinsatserna, exempelvis i områden med stor in- och utflyttning, även om det inte uttryckligen föreskrivs i Sevesolagstiftningen.

Sevesolagstiftningen ställer inga konkreta krav på storleken av det geografiska område som informationen ska lämnas till. Det är olika förutsättningar för olika verksamheter exempelvis utifrån typ av verksamheter, identifierade risker och närhet till områden där allmänheten vistas. Verksamhetsutövarens riskanalys som bland annat beskriver identifierade scenarier och dess konsekvenser för människors hälsa och miljön, utgör ett av de underlag som bör ligga till grund för att bestämma distributionsområdet.

15. Annan aktivitet kan vara publika arenor och organiserade mötesplatser såsom shoppingcenter, idrottsarena, föreningsliv, friluftsliv, camping etc.

16. 8 § Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2015:8) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

Om en verksamhet är lokaliserad nära en annan kommun eller ett annat land som skulle kunna påverkas av en allvarlig kemikalieolycka är kommunen skyldig att se till att sprida informationen även till personer som bor och vistas i närliggande kommuner eller land. Industriolyckskonventionen¹⁷ innehåller bestämmelser om informationsutbyte och information till allmänheten, en skyldighet för parterna att se till att det finns ändamålsenliga alarmeringssystem, en skyldighet att säkerställa att räddningsinsatser snarast vidtas vid en industriolycka eller vid ett omedelbart hot om en sådan samt möjlighet att i händelse av en industriolycka begära bistånd av andra parter.

17. Konvention om gränsöverskridande effekter av industriolyckor, 17 mars 1992

2. Informationens innehåll

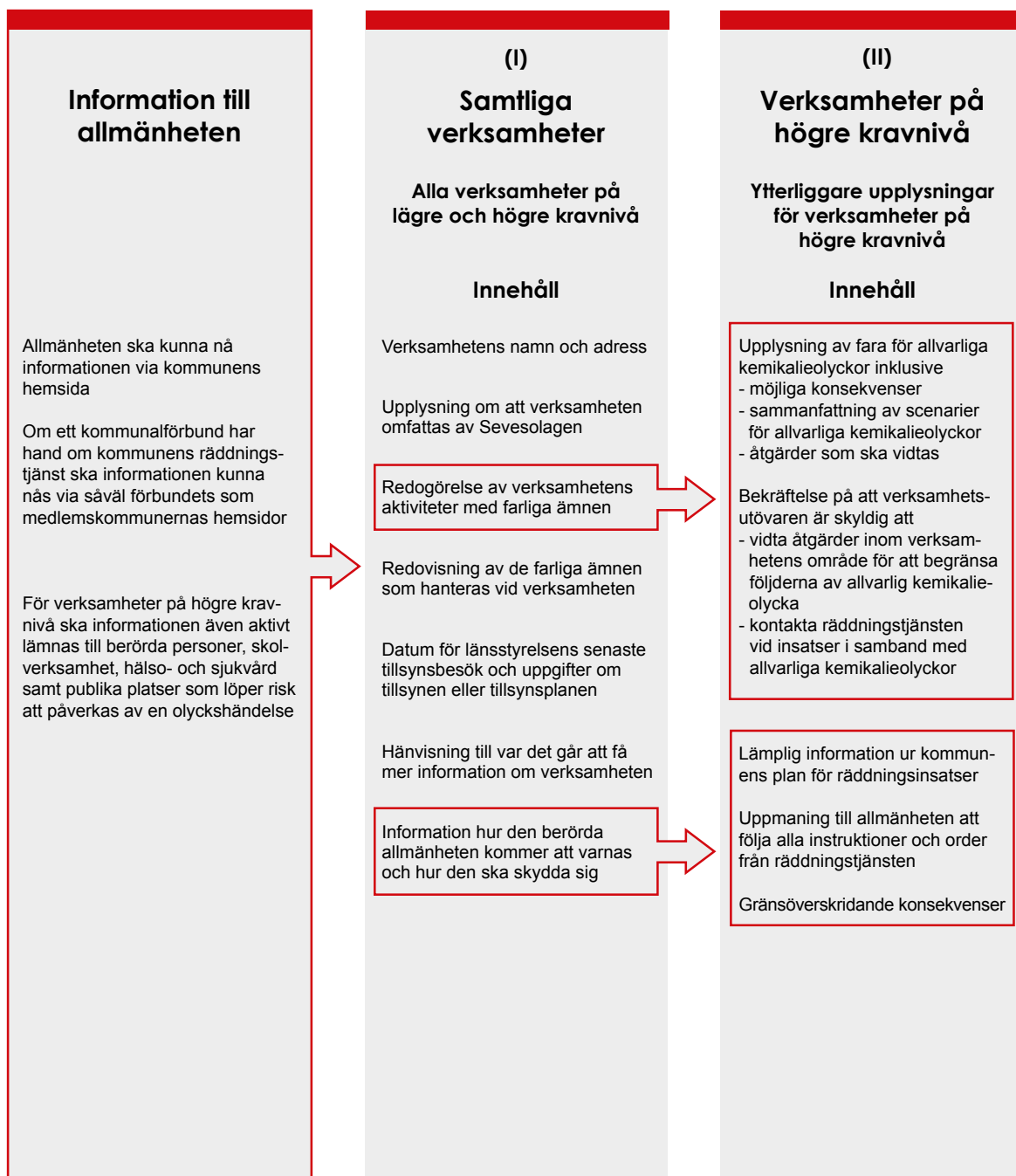
Sevesolagstiftningen föreskriver att alla kommuner där verksamheter är lokaliserade ska se till att allmänheten får tillgång till aktuell information om samtliga verksamheter som omfattas av lagstiftningen och att informationen innehåller den information och upplysningar som framgår av bilaga 4 till Sevesoförordningen. Bilagan är uppdelad i två delar, del 1 och del 2, som kommer att presenteras i detta avsnitt.

- Del 1 gäller för alla verksamheter på såväl lägre som högre kravnivå
- Del 2 gäller för verksamheter på högre kravnivå där det ställs ytterligare krav
- Ytterligare skyldigheter för verksamheter på högre kravnivå
 - Informationen ska innehålla uppgifter om vilka säkerhetsåtgärder som ska vidtas och hur de personer som löper risk att påverkas ska handla vid en olycka. Detta gäller även i förhållande till personer i en annan kommun och i vissa fall även i annat land.¹⁸
 - Informationen ska regelbundet och utan begäran lämnas till allmänheten, dock minst vart femte år. Informationen ska samtidigt lämnas till den som bedriver hälso- och sjukvård, skolverksamhet eller annan aktivitet som besöks av allmänheten om områdena där aktiviteterna bedrivs kan påverkas av en allvarlig kemikalieolycka.¹⁹
 - Verksamhetsutövaren är skyldig att bekosta informationen som aktivt lämnas till allmänheten.²⁰

18. 14 § Sevesolagen och Konvention om gränsöverskridande effekter av industriolyckor, 17 mars 1992

19. 8 § Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2015:8) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

20. 14 § Sevesolagen

Figur 2. Figuren illustrerar de upplysningar som informationen till allmänheten ska innehålla, enligt bilaga 4 till Sevesoförordningen. Ruta (I) illustrerar del 1 i bilaga 4 och gäller för alla Sevesoverksamheter. Ruta (II) illustrerar del 2 i bilaga 4 och är ytterligare upplysningar som gäller för Sevesoverksamheter på högre kravnivå.

Information enligt Sevesoförordningens bilaga 4

I följande text är lagstiftningens formulering skriven med numrerad och fet rubrik. De grå rutorna ger vägledning för respektive punkt utifrån vad Sevesoförordningens bilaga 4 föreskriver. I texten används ordet ”bör” i stället för ”ska” när det är vägledande text. I de fall det är bindande krav enligt Sevesolagstiftningen har ordet ”ska” använts.

DEL 1 – Verksamheter på lägre och högre kravnivå

För alla verksamheter på lägre och högre kravnivå som omfattas av Sevesolagstiftningen ska informationen innehålla följande upplysningar och information om verksamheten.

1. Verksamhetsutövarens namn eller firmanamn samt fullständig adress till den berörda verksamheten

Vägledning

För att allmänheten ska veta vilka risker som finns vid en verksamhet som omfattas av Sevesolagen och vad de ska göra i händelse av en olycka behöver allmänheten veta vilken Sevesoverksamhet som informationen handlar om. Därför behöver det i informationen framgå vilket företag det är som beskrivs, genom att ange namnet på företaget och var det är lokaliserat.

Informationen till allmänheten ska innehålla upplysningar om

- verksamhetsutövarens namn eller företagsnamn,
- fullständig adress till den berörda verksamheten vilket innebär adressen till den plats där verksamheten är lokaliserad och bedrivs.

Därutöver är det önskvärt att adressen till huvudkontoret finns angivet om adressen är annan än den där verksamheten är lokaliserad och bedrivs.

2. En upplysning att verksamheten omfattas av Sevesolagen

Vägledning

Informationen ska innehålla upplysningar om att verksamheten omfattas av Sevesolagstiftningen och att verksamheten anpassat sig till kraven i lagstiftningen.

Det bör framgå om verksamheten omfattas av den lägre eller högre kravnivån enligt Sevesolagstiftningen.

Lämpligen lämnas upplysningar om vilka dokument enligt Sevesolagstiftningen som verksamhetsutövaren har tagit fram, som exempelvis handlingsprogram och säkerhetsledningssystem²¹, säkerhetsrapport²², intern plan för räddningsinsatser.

- Om verksamheten omfattas av den högre kravnivån enligt Sevesolagen bör det av informationen framgå om kommunen har en plan för räddningsinsatser som är anpassad för den specifika verksamheten. Kommunens plan för räddningsinsatser²³ ska samordnas med verksamhetens interna plan för räddningsinsatser. Av planerna ska det framgå vilka åtgärder som ska vidtas för att begränsa följderna vid en allvarlig kemikalieolycka.

3. En enkel redogörelse för aktiviteterna vid verksamheten

Vägledning

Verksamheterna har skyldigheter enligt Sevesolagen att upprätta flera olika typer av dokument. Vilka handlingar det är beror på om verksamheten omfattas av den lägre eller högre kravnivån enligt Sevesolagen. Lämpligen hämtar och lämnar verksamhetsutövaren underlag bl.a. ur anmälan, handlingsprogram, säkerhetsrapport och intern plan för räddningsinsatser vid framtagandet av information till allmänheten.

Informationen till allmänheten bör innehålla upplysningar om

- vilken bransch eller typ av hantering som bedrivs vid verksamheten samt
- en kortfattad och tydlig beskrivning av de riskfyllda aktiviteterna vid verksamheten, där hantering med farliga ämnen förekommer och där en allvarlig kemikalieolycka skulle kunna inträffa. Aktiviteterna kan till exempel vara processer, lagerhållning och in- och uttransporter.
- Informationen bör vara proportionerligt mot farorna, de industriella aktiviteterna och organisationens komplexitet och ska grunda sig på en bedömning av riskerna.

21. MSB:s vägledning om Handlingsprogram och säkerhetsledningssystem Publikationsnummer MSB1579

22. MSB:s vägledning om Säkerhetsrapport Publikationsnummer MSB915 – reviderad november 2016

23. Kommunens plan för räddningsinsatser regleras i 3 kap. 6 § förordning (2003:789) om skydd mot olyckor samt 3-5 §§ och bilaga 2 i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2015:8) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

- 4. Trivialnamnen eller, när det gäller farliga ämnen som omfattas av del 1 i bilaga 1, de generiska benämningarna eller faroklassificeringarna för de relevanta farliga ämnen som förekommer vid verksamheten och som kan orsaka en allvarlig kemikalieolycka, med uppgifter om deras viktigaste farliga egenskaper i enkla ordalag**

Vägledning

Informationen ska innehålla upplysningar om de farliga ämnen som hanteras inom verksamheten och som omfattas av bilaga 1 till Sevesoförordningen. Alla farliga ämnen ska namnges eller kategoriseras efter deras faror (brandfarliga, explosiva, oxiderande, giftiga, miljöfarliga). Utgå lämpligen från uppgifter om de farliga ämnen som verksamheten har angett i anmälan, handlingsprogram och säkerhetsrapport samt vid riskbedömningar.

För de ämnen som omfattas av de generiska posterna i bilaga 1 del 1 kan den relevanta postens namn anges (t.ex. oxiderande fast ämne). Etablerade trivialnamn för ämnen/blandningar ska användas när sådana finns (t.ex. gasol). Det ska även finnas en enkel och lättförståelig beskrivning av de farliga egenskaperna, förslagsvis texten för det till egenskaperna associerade faroangivelsen enligt CLP-förordningen²⁴.

För att ge ytterligare information om de farliga ämnen som hanteras vid verksamheten kan CAS-nummer eller UN-nummer eller faroangivelser med fördel anges i anslutning till beskrivningen av de farliga ämnen som hanteras inom verksamheten.

Exempel:

Gasol

Faroklassificering: H220, H280

Farliga egenskaper: Extremt brandfarlig gas, gas under tryck, kan explodera vid uppvärmning

- 5. Allmän information om hur den berörda allmänheten kommer att varnas tillsammans med adekvat information om hur man lämpligen bör agera om en allvarlig kemikalieolycka inträffar eller vägledning om var sådan information finns att tillgå i elektronisk form**

Vägledning

För att allmänheten ska veta hur de ska agera om det inträffar en allvarlig kemikalieolycka vid en verksamhet är det viktigt att allmänheten får information om hur de kommer att varnas.

Informationen till allmänheten ska innehålla upplysningar om;

- namnet på kommunen (räddningstjänsten) eller räddningstjänstförbundet och en kort beskrivning av deras ansvar i händelse av allvarlig kemikalieolycka.
- att allmänheten som kan beröras kommer att varnas i händelse av en kemikalieolycka (utsläpp, brand, explosion) vid verksamheten. Informationen ska även innehålla upplysningar om hur allmänheten kommer att informeras om olyckan. Lämpligen informeras allmänheten om att de kommer att varnas via VMA-systemet, varnings-sms, information i radio och TV eller via Krisinformation.se.

24. Europaparlamentets och rådets förordningen (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar [CLP-förordningen](#)

- hur den berörda allmänheten bör agera om en allvarlig kemikalieolycka inträffar.
- det bör finnas information om att allmänheten ska gå inomhus, stänga alla fönster och dörrar samt eventuell ventilation. Lyssna på radio och TV för mer information.

Det ska finnas hänvisning och vägledning till var det kommer att finnas information tillgänglig elektroniskt. Både varning och allmänhetens agerande ska vara relaterade till respektive farligt ämne och olycksscenario. Men alla nås inte av digitala kanaler eller elektronisk information. I en krissituation kan därför inte webbaserad information vara det enda alternativa kanalen utan kommunen bör ha tänkt på alternativa informationskanaler i förväg.

6. Datum för senaste tillsynsbesök eller hänvisning till var sådan information finns att tillgå i elektronisk form, samt upplysningar om var det går att på begäran få mer ingående uppgifter om tillsynen eller den berörda tillsynsplanen

Vägledning

Länsstyrelserna är den myndighet som utövar den operativa tillsynen enligt Sevesolagen hos verksamheterna. Tillsynen innefattar granskning av de tekniska system samt organisations- och driftsystem som tillämpas vid respektive verksamhet. Tillsynen ska även omfatta kontroll och granskning av att uppgifterna i verksamheternas anmälan, handlingsprogram, säkerhetsrapporter samt intern plan för räddningsinsatser överensstämmer med omständigheterna vid verksamheten.

Informationen till allmänheten ska innehålla upplysningar om datum för länsstyrelsens senaste tillsynsbesök hos respektive Sevesoverksamhet. Alternativt kan det finnas hänvisning till var information om det senaste tillsynsbesöket finns tillgänglig elektroniskt, exempelvis på länsstyrelsens hemsida.

Det ska finnas hänvisning till vilken länsstyrelse den berörda allmänheten kan vända sig för att få upplysningar om och mer ingående uppgifter om den tillsyn som gjorts hos respektive verksamhet eller upplysningar om den årliga tillsynsplan som länsstyrelsen tagit fram.

7. Uppgifter om var det går att få ytterligare information

Vägledning

Om allmänheten vill få mer information om verksamheten är det viktigt att det finns information om var de kan vända sig för att få aktuell information.

Informationen till allmänheten ska innehålla uppgifter eller hänvisning till vilken myndighet eller verksamhet som den berörda allmänheten kan vända sig för att få ytterligare information om verksamheten.

Det bör finnas adressuppgifter och webbadress till kommunens och räddningstjänstförbundets hemsidor.

DEL 2 – Verksamheter på högre kravnivå

Verksamheter som omfattas av den högre kravnivån ska utöver de upplysningar och den information som anges enligt del 1 i bilaga 4 i Sevesoförordningen lämna följande upplysningar.

- 1. Allmänna upplysningar om vilken fara för allvarliga kemikalieolyckor som kan finnas, inbegripet möjliga följder av dessa olyckor för människors hälsa och miljön och en sammanfattning av de viktigaste typerna av scenarier för allvarliga olyckshändelser och de åtgärder som vidtas för att hantera dem.**

Vägledning

Med utgångspunkt från den huvudsakliga hanteringen vid verksamheten samt de processer och anläggningar inom verksamheten som hanterar farliga ämnen ska verksamhetsutövaren identifiera och analysera de faror som finns vid verksamheten, vilket ska finnas redovisade i verksamhetens säkerhetsrapport.

Med stöd av de riskbedömningar som gjorts vid verksamheten och uppgifter i säkerhetsrapporten ska informationen till allmänheten innehålla:

Allmänna upplysningar om

- vilken fara för allvarliga kemikalieolyckor som finns vid verksamheten.
- vilka konsekvenser som identifierade faror och angivna scenarier kan medföra för allmänhetens hälsa och miljön. Det ska framgå hur en allvarlig kemikalieolycka vid verksamheten kan komma att påverka människors hälsa och miljön.

En sammanfattning som innehåller information och upplysningar av

- de viktigaste typerna av scenarier för allvarliga olyckshändelser och kemikalieolyckor som finns vid verksamheten. Sammanfattningen bör innehålla en kort beskrivning av potentiella scenarier.
- de förebyggande åtgärder som vidtas vid verksamheten för att hantera de identifierade farorna och möjliga olyckor samt
- de skadebegränsande åtgärder som verksamhetsutövaren kommer att vidta i händelse av en allvarlig kemikalieolycka.

- 2. En bekräftelse på att verksamhetsutövaren är skyldig att vidta lämpliga åtgärder inom verksamhetens område och särskilt skyldigheten att kontakta räddningstjänsten vid insatser i samband med allvarliga kemikalieolyckor och i så hög grad som möjligt begränsa följderna av dem.**

Vägledning

Om en allvarlig kemikalieolycka inträffar vid verksamheten är verksamhetsutövaren skyldig att vidta åtgärder inom verksamhetens område. Verksamheter som omfattas av den högre kravnivån är skyldiga att ha en intern plan för räddningsinsatser. Av planen ska det framgå vilka åtgärder som verksamhetsutövaren kommer att vidta för att kunna begränsa följderna vid en allvarlig kemikalieolycka.

Informationen ska innehålla en bekräftelse från verksamhetsutövaren om deras skyldigheter i samband med att allvarliga kemikalieolyckor inträffar vid verksamheten i syfte att begränsa följderna av dessa för människors hälsa och miljön. Det ska av informationen framgå att det finns;

- skadebegränsande åtgärder som verksamhetsutövaren kommer att vidta i händelse av en allvarlig kemikalieolycka,
- rutiner för hur verksamheten samverkar med den kommunala räddningstjänsten eller räddningstjänstförbund,
- rutiner för alarmering och kontakt med räddningstjänsten vid insatser i samband med allvarliga kemikalieolyckor,
- rutiner för hur verksamheten ska agera i händelse av en olycka och att lämpliga åtgärder kommer att vidtas, för att i så hög grad som möjligt begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

3. Lämplig information ur den externa planen för räddningsinsatser som utarbetats för att hantera de olycksföljder som uppstår utanför platsen. Informationen bör innehålla en uppmaning om att alla eventuella instruktioner och order från räddningstjänsten ska följas vid en olyckshändelse.

Vägledning

Den externa planen för räddningsinsatser benämns Kommunens plan för räddningsinsatser²⁵ i Sevesolagstiftningen. Varje kommun där det finns verksamheter som tillhör den högre kravnivån enligt Sevesolagen ska upprätta en plan för räddningsinsatser. Detsamma gäller för riskanläggningar enligt förordningen (2013:319) om utvinningsavfall som inte omfattas av bestämmelserna i Sevesolagen, och verksamheter med joniserande strålning på en anläggning som inte är en kärnteknisk anläggning i de fall anläggningens ägare eller verksamhetsutövaren omfattas av skyldigheter enligt LSO²⁶. Planen ska ha den omfattning som säkerheten för omgivningen kräver. Planen ska uppdateras och övas minst vart tredje år eller när det till följd av ändrade förhållanden finns anledning till det. Planen ska lämnas in till länsstyrelsen. Kommunens plan ska samordnas med verksamhetens interna plan för räddningsinsatser.

Informationen till allmänheten ska innehålla upplysningar och information om att kommunen har tagit fram en plan för räddningsinsatser för att hantera allvarliga kemikalieolyckor vid verksamheten (kommunens plan för räddningsinsatser), hur räddningstjänsten arbetar för att kunna hantera de olycksföljder som uppstår utanför verksamheten och begränsa konsekvenserna för människors hälsa och miljön, att kommunens räddningstjänst eller räddningstjänstförbundet kommer att ge instruktioner och order till allmänheten i händelse av allvarlig kemikalieolycka.

Informationen bör innehålla en uppmaning till allmänheten om att alla instruktioner och order som räddningstjänsten eller räddningstjänstförbundet ger ska följas vid en olyckshändelse.

25. Kommunens plan för räddningsinsatser regleras i 3 kap 6 § förordning (2003:789) om skydd mot olyckor samt 3-5 §§ och bilaga 2 i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (MSBFS 2015:8).

26. 2 kap. 4 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor

- 4. Där det är tillämpligt en angivelse av huruvida verksamheten ligger nära en annan medlemsstats territorium och därmed vilken risk som finns för att en allvarlig olyckshändelse har gränsöverskridande följder, enligt konventionen från FN:s ekonomiska kommission för Europa (FN/ECE) om gränsöverskridande konsekvenser av industriolyckor**

Vägledning

Konvention om gränsöverskridande effekter av industriolyckor (Industriolyckskonventionen) är en del av ett folkrättsligt miljöskyddssystem med konventioner som utarbetats inom FN:s ekonomiska kommission för Europa (UNECE). Konventionen har implementerats genom Sevesolagstiftningen och ställer krav på att information ska ges till allmänheten i de områden som kan påverkas vid en olycka med gränsöverskridande effekter. Det är verksamheten i ursprungslandet som är ansvarig för att ta fram underlag och bekosta informationen.

För varje verksamhet där det är tillämpligt ska det finnas uppgifter som upplyser den berörda allmänheten om att verksamheten ligger nära en annan medlemsstats territorium samt vilken risk som finns för att en allvarlig kemikalieolycka vid verksamheten har gränsöverskridande konsekvenser.

3. Att informera om risker

Olika människor uppfattar risker på olika sätt och behöver olika typer av information och bemötande för att förstå en given risk. All riskkommunikation sker i ett sammanhang och i samspel mellan experter, allmänhet och organisationer, där budskapet av en mängd anledningar både kan tolkas olika och förändras över tid.

Det är viktigt att allmänheten är välinformerad om riskerna vid de Sevesoverksamheter som finns i kommunen och att de vet vad de ska göra om en allvarlig kemikalieolycka skulle inträffa.

När information om risker och skydd lämnas till allmänheten uppfattar, värde-
rar och reagerar människor olika inför olika typer av risker samt upplysningar om hur de kan påverkas.

Fungerande riskkommunikation ger den information och kunskap mottagarna (allmänheten) behöver för att göra oberoende och självständiga bedömningar om risker som rör hälsa, säkerhet och närmiljö samt för att kunna fatta rationella beslut för att skydda sin egen hälsa och säkerhet. Kommunikering av risker och skydd bör ske på sådant sätt att mottagarna (allmänheten) inser allvaret i en situation utan att bli skrämde.

Riskkommunikation innebär att ge information och kunskap om:

- kända faror och risker
- vilka konsekvenser de kan medföra för allmänheten och samhället
- hur allmänheten, ansvariga myndigheter och andra aktörer kan förbereda sig för att minimera konsekvenserna.

Kommunens uppgift är alltså att hjälpa kommuninvånarna (allmänheten) att förstå vilka risker som finns vid verksamheterna, vilka olyckor som skulle kunna inträffa och vad de själva kan förbereda och tänka på för att mildra konsekvenserna om något skulle hända. Med stöd av informationen ska kommuninvånarna (allmänheten) kunna fatta självständiga beslut och bedöma vad de behöver göra.

Informationen till allmänheten ska vara lätt att förstå och så kortfattad som möjligt samt vara tydlig och begriplig så att det framgår vad allmänheten ska göra vid en eventuell olycka. Undvik fackuttryck som inte är kända för allmänheten och använd gärna illustrationer. Att informera om sådant som allmänheten inte ska göra kan skapa förvirring.

Tänk på att det ska gå att omsätta informationen i praktisk handling. Det är en av riskkommunikationens viktigaste principer.

Det finns obligatoriska punkter enligt Sevesolagstiftningen som reglerar vilka upplysningar som informationen ska innehålla. Fokus bör ligga på att upplysa om de risker som finns vid verksamheterna och hur allmänheten ska bete sig vid en olycka. Tänk på att information som uppfattas som alltför hotfulla kan avfärdas av de som tar emot informationen.

Det är lämpligt att både kommunens och verksamhetens informatörer ingår i arbetet med informationssatsningen och deltar i diskussionen om upplägg och innehåll i informationen.

Inför kommunens riskkommunikation på webben och i sociala medier är MSB:s Guide för kommuners riskkommunikation en bra vägledning.

www.msb.se och Guide till riskkommunikation.

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap